

המשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 103

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

כי תבא - תשפ"ג

עניין של חינוך

ולקחת מראשית כל פרי האדמה (כ"ב)

כשזוכה האדם לקדש את ראשיתו של היום לעבודת ה' יתברך, ביכולתו להיות סמוך ובטוח שכל מעשיו באותו יום יהיו לשם שמיים. אולם, אם ראשיתו של היום עוברת על דברים של מה בכך, על קריאת עיתונים ופטפט בעלמא, עלולים גם תפילתו ולימודיו בהמשך היום להיראות בהתאם. אל ה"אמרי חיים" מויזניץ זצ"ל הגיע חסיד ותינה את צרתו: "רבי, מחשבות זרות מטרידות אותי בתפילתי ואיני מצליח להתגבר עליהן. מה אוכל לעשות כדי להינצל מהן?" נענה ה"אמרי חיים" ואמר: "ראשית, מחובתנו לבחון מהן המחשבות הזרות שעליהן אתה שח. ראה נא, כשאדם קם לפנות בוקר, טובל במקוה וממהר ללמוד דף גמרא, ולאחר מכן בשעה שהוא עומד ומתפלל באות לו מחשבות בתפילתו – הרי שהן מחשבות זרות. אולם כאשר האדם קם בשבע בבוקר, יורד לתא הדואר, אוסף משם את העיתון ועובר עליו בעיון בתוספת כוס קפה, ולאחר מכן נוטל לו את התפילין ופוסע בניחותא לבית הכנסת, לא לפני שפטפט על דא ועל הא עם כמה ממכריו... כשבאות לו מחשבות תוך כדי התפילה אין אלה מחשבות זרות כלל וכלל. אדרבה, התפילה שלו היא הזרה במערכת הזו..." "ולקחת מראשית", רק אדם הנוטל את הראש – שהוא ראש השנה, ראש חודש, ראש השבוע וראשית היום – ומקדישו לעבודת ה' ולשם שמיים, הוא שיזכה לכוון את ההמשך כולו לעבודת ה', ועליו נאמר (קהלת ב, יד): "החכם עיניו בראשו". (ומתוק האור)

בברכת שבת שלום - מערכת שיעורי לב ארי

פנינים משלחן מלכים

השמחה בעבודת ה'

"ובאו עליך כל הקללות האלה... תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כח, מה-מו)

סח מרן הראשלי"צ הגר"מ אליהו זצ"ל: הנה שאלה גדולה נשאלת כאן: כיצד ייתכן שחוסר השמחה בעבודת ה' יגרום לעונש כה כבד? ולא עוד, אלא שהכתוב מדגיש ש"כל הקללות האלה" – כל העונשים כולם באים על האדם בשל חוסר השמחה שלו! צריך אפוא להבין את חשיבותה של השמחה בעבודת ה'. בבניא נחמיה מתואר המעמד המיוחד שהתרחש בראש השנה, ובו הקריא עזרא לעם את דברי התורה. העם שמעו את הדברים והתחילו לבכות. אמר להם עזרא: "היום קדש הוא לה' אלקיכם, אל תתאבלו ואל תבכו, כי בוכים כל העם קשמעם את דברי התורה" (נחמיה ח, ט). לכן אמר להם: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדנינו, ואל תעצבו, כי חדות ה' היא מעצבם" (נחמיה ח, י). הסביר רש"י: "היום קדש" – כי יום ראש השנה הוא; 'כי בוכים כל העם' – מפני שלא קיימו התורה כראוי". אמר להם עזרא: אומנם לא קיימתם כראוי את דברי התורה, ועתה אתם מבקשים לעבוד את ה' באופן שלם, אבל עליכם לדעת שעבודת הבורא הבאה מתוך צער וכאב אינה לרצון הבורא. אדרבה, "חדות ה' היא מעצבם". מצווה הנעשית בלא שמחה ובלא התלהבות אלא מתוך כפייה, אומנם נחשבת מצווה, אך אין היא מגינה על המקיים אותה. מכאן שהעושה בשמחה מקבל שכר, ומי שעובד את ה' בחוסר שמחה מקבל את התוכחות. ואכן, ביום ראש השנה רואים את הצורך בשמחה בעבודת ה'. ביום זה אנו תוקעים כמה פעמים, גם תקיעות דמיושב וגם תקיעות דמעומד. כבר שאל על כך רבי יצחק בגמרא (ראש השנה טז): "למה תוקעים ומריעים כשהן יושבים, ותוקעים ומריעים כשהן עומדים?" ותשובתו: "כדי לערבב השטן". רש"י הסביר: "כדי לערבב" – שלא ישטן, כשישמע ישראל מחבבין את המצוות מסתתמים דבריו". עולה מפירושו של רש"י, שהסיבה לכך שהשטן משתתק היא בשל חיבוב המצוות. כאשר אנו עושים מצוות בחשק ובהתלהבות, הקב"ה נושא את פניו לישראל. עוד מצינו בעניין השמחה בראש השנה: כתב הטור (אורח חיים סימן תקפא) בשם המדרש: "אמר רבי סימון: כתיב: 'כי מי גוי גדולי וגוי'. רבי חנינא ורבי יהושע אומרים: איזו אומה כאומה זו שיודעת אופייה של אלקיה (פירוש: מנהגיו ודיניו). מנהגו של עולם – אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים... ואין חותך ציפורניו, לפי שאינו יודע איך יצא דינו; אבל ישראל אינם כן – לובשים לבנים ומתעטפים לבנים... ומחתכים ציפורניהם ואוכלים ושותים ושמחים בראש השנה, לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס". הנה התבארה הסיבה לעונשים הכבדים על חוסר השמחה בעבודת ה', ומנגד השכר הגדול והכפול למי שעובד את ה' בשמחה ובטוב לבב. (דברי מרדכי).

מקבץ ספורים! | ספורים על מרן רבנו המקובל רבי יעקב לוי

זיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת רבנו
המקובל
הנסתר רבי
יעקב לוי זצ"ל
זיע"א.**

המקובל הנסתר הרב יעקב לוי ב"ר אברהם זצ"ל ה'ספן הקדוש - נולד בסביבות שנת ה'תרנ"ה בעיר סבסטופול. כבר מגיל צעיר ניכר כי נועד לגדולות, בעל זכרון מופלא, רבנו התייתם מהוריו תקופה קצרה לאחר בר-המצווה. הוא מצא את עצמו בודד בעולם, דואג לפרנסתו. בזמן מלחמת העולם השנייה נרצחו ב' בניו ואשתו הי"ד, כשעלה לארץ, הוא גר במעברת העולים המרוקאים ושימש כסולל כבישים בפרדס-חנה. הגאון רבי שמאי גינזבורג והגאון ר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג דאגו שיקבל תפקיד של משגיח כשרות על סיפונה של אוניה. רוב הזמן היה ספון בחדרו כותב ולומד. רק קבוצה קטנה של צדיקים ורבנים ידעו את סודו של 'הספן הקדוש'. המפורסם שבהם היה הרה"ק האדמו"ר מרן ר' ישראל אלטר ה'בית ישראל' מגור זיע"א שטרם מספר פעמים לפגוש את רבינו. הוא ישב עימו שעות ארוכות ביחידות ואף התבטא עליו בתוארים מופלגים. מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל במכתב נדיר סיפר על היכרות אישית עם 'הרב הגאון בקי עצום בכל מכמני התורה והחכמה'... בסוף ימיו יסורים איומים היו מנת חלקו והוא קיבל אותם באהבה. למרות שהיה קטוע בשתי רגליו רח"ל הרב למד ועסק בתורה הקדושה.

נלב"ע בערב שב"ק, י"א אלול ה'תש"ל ציונו בבית העלמין 'שומרי שבת' בזיכרון מאיר שבבני-ברק. בהלווייתו השתתפו אלפי בני תורה ובראשם מרן ר' יעקב ישראל קניבסקי זיע"א שיצא מגדרו וצעד אחרי המיטה לתוך בית העלמין. גם כיום יהודים רבים, שפוקדים את ציונו זוכים לראות ישועות... ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

הגאון רבי חיים מנדל שטייגר ספר בשם רבנו כיצד נצל: "היה איש עסקים שיצא באניה ליפן. הוא רצה ליבא סחורות. מכוון ששמשתי גם כסבל בנמל מארסיי בצרפת, הוא שכר אותי כסבל. כשהגענו ליפן נשארונו כמה ימים עד להפלגה. אלא שאז אחרי שהעמסתי את הסחורה, נכנסתי למסעדת הנמל והתישבותי ליד שלחן. המתנתי לסוחר שיבוא. להפתעתי באמצע הנמל היפני צץ יהודי ושיש תלמיד חכם בעל זקן ארוך. הוא התישב מולי. עוד לפני שהספקתי לשאול אותו ומהו, הוא כבר שטח קושיה בקטע רמב"ם תמוה. לא הבנתי מהיכן הוא יודע שיש לי יד ורגל בתורה ומפרשיה. התחלתי לענות לו, אבל הוא לא הרפה. התחלנו להתפלפל עד שהרגשתי שאני מתנפש. היהודי הזמין שתי כוסות בירה. מסתבר שהבירה היתה חזקה עבורי. לאחר שלגמתי מעט, נפלה עלי תרדמה ארוכה. כאשר התעוררתי - גליתי כי האניה והסוחר שעמם הגעתי נעלמו. אני תקוע לבדי ביפן. עובדי הנמל התלוצצו על האחור שלי שקרה בגלל כוס בירה. כמה מהם רצו לפגע בי. הם חשבו שעשיתי לסוחר תרגיל והתחמקתי מלחזור אתו. גלית ברירה המתנתי בנמל לבד. חלפו שבועים עד שהגיעה הודעה מצמררת - האניה שהייתי אמור לעלות עליה טבעה במצולות וכל נוסעיה טבעו. רק אני נצלתיי". כשנשאל: "מי היה אותו זקן - אליהו הנביא?", שתק ולא השיב.

לפני הסתלקותו מהעולם רבנו רשם צנאה מיחדת שבה הוסיף בקשה יחודית: שלא יבואו להשתטח על קברו, כי לא יוכל לשמוע קול בכי של יהודי בלי לסייע לו. כך נודע שאם יעלו אנשים לקברו, יהיה מחיב לבקש מה' לפעל למענם ישועות. במשך שלושים שנה מיום פטירתו כמעט שלא עלו אל הקבר. השינוי הגדול קרה בשנת ה'תש"ס. מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל הורה לאחד מבני משפחתו שהיה צריך ישועה דחופה, שיעלה לקברו של רבנו והסביר: "שלושים שנה כבר לא עלו אל קברו ולא בקשו מה' בזכות הצדיק ישועות, זה מספיק. עכשו אתה יכול ללכת אל קברו ולבקש. הוא מעולם לא השיב פני יהודים ריקים". ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו הגדולה תהא מגן עלינו. (מתוך העלון פניני הצדיקים).